

ПРОЦЕДУРА ЗА ОБУЧЕНИЕ НА ДОКТОРАНТИ В ИБЦТ-БАН

Докторантите в ИБЦТ-БАН се обучават в няколко форми: редовна и задочна докторантура, както и докторантура на самостоятелна подготовка.

Редовната и самостоятелната форма на обучение са с продължителност до 3 години, а задочната – до 4 години.

Редовна и задочна докторантура

Обучението се извършва въз основа на конкурс, обявен в Държавен вестник и на интернет страницата на БАН и на ИБЦТ. Сроктът за подаване на документи за участие в конкурса е два месеца от обявяването му в Държавен вестник. Изпитите за докторанти се провеждат **два пъти годишно: през юни и декември.**

За участие в конкурса кандидатите подават следните документи:

1. заявление за допускане до участие в конкурса;
2. автобиография по европейски образец;
3. диплома за образователно-квалификационна степен “магистър” с приложение или нотариално заверено копие от нея и с общ успех не по-малко от *много добър* 4.50 (кандидатите, на които все още не е издадена диплома, представят уверение от висшето училище за завършено образование, в което задължително се посочва средният успех от следването и оценката от защитата на дипломната работа, или от положения държавен изпит);
4. удостоверение за признато висше образование от академичния регистър на НАЦИД, ако дипломата е издадена от чуждестранно висше училище, или документ за започнала процедура по легализация на чуждестранна диплома за висше образование в България;
5. медицинско свидетелство;
6. свидетелство за съдимост;
7. други документи, удостоверяващи постиженията на кандидата в съответната научна област (ако са приложими);
8. фактура за платена такса в Центъра за обучение към БАН.

Редовността на документите на кандидатите се проверява от назначена за тази цел комисия в срок от една седмица след изтичане на срока за подаване на документи за участие в конкурса. Комисията съставя констативен протокол.

Кандидатите се уведомяват с писмо на директора на ИБЦТ за допускането им до участие в конкурса в 14-дневен срок от изтичане на срока за подаване на документи, а за недопуснатите до конкурса кандидати се посочват конкретни мотиви за решението. В уведомлението се посочват датата, часът и мястото на провеждане на първия конкурсен изпит (по специалността), който се провежда не по-рано от един месец от уведомлението. Към уведомлението се прилага и конспект за провеждане на конкурсния изпит (**най-малко един месец преди провеждането на изпита**).

Кандидатите, които не са допуснати до участие в конкурса, могат в седемдневен срок от датата на уведомяването да подадат възражение до директора на ИБЦТ.

Директорът на ИБЦТ възлага на комисия в състав от трима членове – хабилитирани лица, да се произнесе по възражението. Директорът взема окончателно решение въз основа на доклада на комисията в десетдневен срок от получаване на възражението.

Кандидатите за докторанти полагат следните изпити:

1. **по специалността.** Изпитът по специалността е писмен и устен и се провежда в ИБЦТ. Писменият изпит е с продължителност четири часа. До устен изпит се допускат получилите на писмения изпит не по-малко от *много добър* (4.50). До изпит по чужд език се допускат получилите средна оценка от писмения и устния изпит не по-малко от *много добър* (4.50).

2. **по чужд език.** Изпитът по чужд език се провежда в ЦО-БАН. За успешно издържан се приема изпит, положен с резултат не по-малко от *добър* (4.00).

Председателят на комисията, провела изпита по специалността, изготвя доклад до Научния съвет на ИБЦТ за резултатите не по-късно от един месец след приключването на изпитите и прави предложение за зачисляване на класирания на първо място кандидат. Научният съвет взема решение за зачисляване в докторантура.

Директорът на ИБЦТ, научният ръководител и докторантът подписват договор за обучение, след което директорът на ИБЦТ издава заповед за зачисляване на докторанта. При отказ на докторанта да подпише договора и при наличие на успешно преминал изпитите втори кандидат за същото място директорът на ИБЦТ прави предложение пред Научния съвет за зачисляване на втория кандидат.

Секцията/Центърът, където ще се обучава докторантът, определя тема и научен ръководител. Научният ръководител задължително трябва да е хабилизиран учен. НС утвърждава работното наименование на темата на бъдещата дисертация и индивидуалния работен план на редовния или задочен докторант до три месеца след зачисляването му.

Докторантура на самостоятелна подготовка

Обучението на докторанти на самостоятелна подготовка, които са разработили в значителна степен своя дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, се осъществява без изпит през цялата календарна година.

Кандидатът за зачисляване като докторант на самостоятелна подготовка представя текст с обем най-малко 50 стр., проект за по-нататъшната работа и библиография по темата за обсъждане на заседание на секцията/Центъра. Заседанието се провежда в присъствието на кандидата. При положителна оценка ръководителят на секцията/Центъра предлага на НС на ИБЦТ зачисляване на докторанта на самостоятелна подготовка, като предложението включва: тема на дисертацията, научна област, научен консултант и индивидуален учебен план за работа на докторанта. В срок до един месец след предложението НС взема решение за зачисляване на докторанта на самостоятелна подготовка към съответното първично научно звено.

Директорът на ИБЦТ сключва тристранен договор с докторанта и неговия научен консултант съгласно изискванията на ЦО на БАН. Докторантите на самостоятелна подготовка заплащат годишна такса, чийто размер се определя от НС на ИБЦТ.

Обучението на докторантите в ИБЦТ обхваща следните дейности:

1. научноизследователска дейност;
2. посещение на общи и специализирани курсове към ЦО-БАН и полагане на изпити;

3. участие в научни форуми (национални и международни);
4. изпит за докторански минимум;
5. разработване на дисертационен труд;

Обучението на докторантите се осъществява по **индивидуален учебен план**. Той се изготвя от докторантите и техните научни ръководители и се обсъжда и утвърждава от Научния съвет. Индивидуалният учебен план определя насочеността на докторантурата и се състои от общ учебен план за целия период на обучение и учебен план по години.

Индивидуалният учебен план съдържа:

1. темата на дисертационния труд;
2. разпределение на всички дейности по години;
3. изпити и сроковете за тяхното полагане;
4. посещение на общи и специализирани курсове,
5. участие в семинари, конференции и други публични научни изяви;
6. етапите и сроковете за подготовка на дисертационния труд.

Образователната програма включва:

1. индивидуално специализирано обучение в ИБЦТ;
2. общо специализирано обучение по научни направления – съвместно между ИБЦТ и Докторантското училище към ЦО-БАН;
3. общоакадемично обучение за придобиване на езикови и компютърни умения, осъществявано от Докторантското училище към ЦО-БАН.

Индивидуалното специализирано обучение е основен елемент в годишния индивидуален план на докторанта. Обучението завършва с изпит по конспект, приет от НС, за което докторантът получава съответен брой кредити. Изпитът се провежда от назначена от директора на ИБЦТ комисия в състав от трима хабилитирани учени, като научният ръководител на докторанта задължително е член на комисията. Отчитането на обучението се извършва на заседание на Научния съвет, на което се приемат годишните отчети на докторанта.

Общото специализирано обучение включва най-малко два курса по 30 часа, с общ базов характер в областта на темата на дисертацията на докторанта или лекционни курсове, осигуряващи познания в интердисциплинарна област, близка до областта на дисертационната тема. Курсовете завършват с проверка на придобитите знания и оценка. По преценка на научния ръководител докторантът може да посещава и допълнителни курсове на ЦО-БАН, както и други, предлагани в университетите. Курсовете се провеждат в лекционна форма при минимален брой от петима докторанта. При по-малък брой докторанти курсовете се провеждат чрез консултации с лектора.

Общоакадемичното езиково обучение на докторантите се осъществява от Сектора за чуждоезиково обучение към Докторантското училище на ЦО-БАН. Езиковото обучение на докторантите от 120 часа е безплатно. Докторантите могат да посещават и допълнителни курсове, предлагани на преференциални цени. Обучението завършва с изпит. Посещението на курсовете не е задължително за докторантите, които владеят в достатъчна степен конкретния чужд език. Те имат право да се явят директно

на изпит в ЦО-БАН. За докторантите в БАН се признава само сертификат за успешно положен изпит, издаден от ЦО-БАН.

Общоакадемичната подготовка на докторантите по компютърни умения се осъществява от преподаватели към Докторантското училище към ЦО-БАН. Докторантите избират един курс от 30 часа, който е преценен съвместно с научния ръководител като най-подходящ за тяхното обучение и е безплатен за тях. Докторантите могат да посещават и други курсове, предлагани на преференциални цени. Обучението в курса завършва с полагане на изпит и получаване на сертификат за завършен курс. Докторантът може да се яви директно на изпит в ЦО-БАН и да получи съответния сертификат, ако притежава необходимите познания или умения, заложиени в съответния курс. За докторантите в БАН се признава само сертификат, издаден от ЦО-БАН.

Научната програма на докторантурата се планира в годишните индивидуални планове. Отчитането на изпълнението ѝ става ежегодно на заседание на Научния съвет при приемане на годишните отчети на докторанта (атестация).

Годишните отчети на докторанта (атестация) се обсъждат на заседание на секцията/Центъра, при което се приема:

1. становище за изпълнението на индивидуалния учебен план и оценка на дейността на докторанта;
2. предложение за атестация на докторанта;
3. предложение за конкретизация на индивидуалния учебен план за следващата година;
4. препоръки за по-нататъшното развитие на докторантурата, като при необходимост се предлага конкретизация на темата или смяна на научния ръководител.

Научният ръководител дава писмено мнение за работата на докторанта на заседание на секцията/Центъра. Годишните отчети на докторанта се утвърждават от Научния съвет.

Съгласно чл. 18, ал. 1 от ППЗРАСРБ редовните докторанти отчитат своята работа и в края на всяко тримесечие, като представят пред ръководителя на секцията доклад за изпълнението на индивидуалния им учебен план, към който се прилагат:

1. отчет за работата, извършена по дисертационния труд или докторантския минимум, заверен от научния ръководител и потвърден с доказателствен материал;
2. отчет за други дейности, заверен от научния ръководител.

Промяна на темата на дисертационния труд и на научния ръководител се допуска по изключение, но не по-късно от 3 месеца преди изтичане на срока на докторантурата. Промяната се извършва със заповед на директора въз основа на решение на Научния съвет по предложение на секцията/Центъра.

По изключение срокът на докторантурата може да бъде удължаван, но с не повече от една година.

Докторантите имат право да прекъсват обучението си по уважителни причини в срок до една година, по майчинство – до две години. Прекъсването на докторантурата се извършва след подаване на мотивирана молба от докторанта до директора на ИБЦТ с приложен документ за причината. Молбата се разглежда от Научния съвет на института

и след положително решение директорът издава заповед за периода на прекъсване. За срока на прекъсването редовните докторанти запазват своите права, но не получават стипендия. Научният съвет на ИБЦТ може да разреши прекъсване на една докторантура и след доклад на научния ръководител на докторанта в случай на продължително боледуване, майчинство, сериозни семейни или други причини, както и в случай на работа в чужбина по темата на дисертацията. Научният съвет взема конкретно решение относно продължителността на срока на прекъсване, но не повече от една година, а при майчинство до две години.

При системно неизпълнение на образователната и научната програма, на годишните индивидуални планове и при ненабиране на минималния брой кредити Научният съвет може да прекрати докторантурата. Директорът издава заповед за отстраняване. Отстранените или самоволно напуснали редовни докторанти, приети по държавна поръчка, са длъжни да върнат получените от тях стипендии. Докторант може да бъде отстранен, ако по време на неговата докторантура влезе в сила присъда за лишаване от свобода за умишлено престъпление от общ характер.

Преди изтичане на срока на докторантурата докторантът представя доклад за постигнатите от него резултати на заседание на секцията/Центъра, където е зачислен. На заседанието се приема едно от следните предложения за решение от страна на Научния съвет:

а) докторантът да бъде отчислен с право на защита, ако е изпълнил образователната си програма от индивидуалния учебен план в съответствие с изискванията на ЦО-БАН и е провел съществена част от включените в индивидуалния план научни изследвания. В случай, че дисертацията е представена в завършен вид в рамките на срока на докторантурата, успешното разкриване на процедура за насочване към защита се приема за отчисляване с право на защита;

б) срокът на подготовка на докторанта да бъде удължен еднократно до една година без право на стипендия;

в) докторантът да бъде отчислен без право на защита, ако не е изпълнил изискванията на ЦО-БАН по отношение на образователната програма, заложената в индивидуалния учебен план и/или докладваните научни резултати са неудовлетворителни.

В срок от един месец след изтичането на срока на докторантурата секцията/Центърът предлага на Научния съвет докторантът да бъде отчислен с право или без право на защита.

Научният съвет се произнася с решение по предложението на секцията/Центъра на първото си заседание. Въз основа на решението на Научния съвет директорът издава заповед за отчисляване. Докторант, който не представи в срок доклад за постигнатите от него резултати пред секцията/Центъра, се отчислява без право на защита със заповед на директора.

Правото на защита може да бъде упражнено в срок, определен в Правилника на ИБЦТ, но не по-късно от пет години от решението на Научния съвет.